

RAPPORT NIEUWE BIJBELVERTALING

1. Inleiding.

Als voorbeeld vergelijken we Lucas 2:1 in verschillende bijbelvertalingen en -verwoordingen:

1 ¶ (SVV) En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van den Keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden.

1 ¶ (NBG51) En het geschiedde in die dagen, dat er een bevel uitging vanwege keizer Augustus, dat het gehele rijk moest worden ingeschreven.

1 ¶ (HET BOEK) Omstreeks deze tijd gaf de Romeinse keizer Augustus bevel dat in zijn hele rijk een volkstelling moest worden gehouden.

1 ¶ (GNB) In die tijd kondigde keizer Augustus het besluit af dat iedereen in zijn wereldrijk zich moest laten inschrijven.

1 ¶ (NBV) In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven.

De Statenvertaling staat het meest dicht bij de grondtekst van de bijbel (de oorspronkelijke, letterlijke tekst), maar is van de 16^e eeuw. De NBG-vertaling is een vernieuwing van de Statenvertaling, in meer begrijpelijk Nederlands. Het Boek is geen letterlijke vertaling, maar omschrijft de bedoeling van een bijbeltekst in eenvoudige taal: een kinderbijbel voor volwassenen. Groot Nieuws zit tussen de NBG en Het Boek, maar is er sterk in begripen als 'genade' te laten verdwijnen; dit is een stukje theologie.

De NBV probeert een brug te slaan van de grondtekst naar het hedendaagse Nederlands: geprobeerd is een goede Nederlandse vertaling te geven.

2. Voordelen van de NBV:

1. De NBV is gemakkelijk toegankelijk, ook voor mensen die niet zo bekend zijn met de bijbeltekst.
2. Door een vertaling in hedendaags Nederlands komt de bijbeltekst heel dicht op je huid.
3. De NBV leest prettig, het Nederlands komt verzorgd over, de zinnen zijn niet te lang.

3. Nadelen van de NBV:

1. Door het belang van een goede Nederlandse vertaling zwaar te laten wegen en door aanpassingen aan de huidige Nederlandse cultuur worden de eigenaardigheden van de typisch bijbelse taal die een bijzondere betekenis hebben op de achtergrond geplaatst. Hierdoor gaat een stukje 'diepte' van de bijbeltekst verloren: de NBV leest 'oppervlakkiger'.
2. Tekstprediking wordt hierdoor soms moeilijker (b.v. over Luc.2:1).
3. Er is gekozen voor de vertaling "HEER" i.p.v. "HERE"; dit betekent verlies van verhevenheid en innigheid van het Hebreeuwse JHWH. Ook ontbreken de hoofdletters bij het aanspreken van God: u, hij, hem etc. Dit is verlies van een stukje eerbied. (zie bijlage)

4. Conclusie

Over het algemeen is er vervlakking opgetreden. De NBV doet aan als een tegemoetkoming aan de niet-geoefende lezer en is daarom minder geschikt voor diepergaande bijbelstudie.

5. Voorstel:

1. De NBG-vertaling gebruiken als kanselbijbel voor de eredienst.
2. Daarnaast gebruik van de NBV voor bijzondere gelegenheden waarbij een meer laagdrempelige bijbelvertaling gewenst is, zoals jeugddiensten, beamerdiensten etc. Wel dient de bijbeltekst dan b.v. via de beamer vertoond te worden zodat iedereen in de gelegenheid is om de bijbeltekst mee te lezen.
3. Geen andere vertalingen, zoals het Boek of Groot Nieuws, op de kansel, om verwarring te voorkomen: bijbelteksten moeten herkenbaar zijn.
4. Door middel van bijbelstudie beproeven de kerkenraden zelf de NBV.
5. De inleidingen bij de gehele NBV en bij de diverse bijbelboeken zijn zeer discutabel en getuigen soms van een omstreden kritische Schriftvisie. Het verdient aanbeveling onze jongeren (en ouderen) daarop te wijzen en slechts uitgaven zonder deze inleidingen te gebruiken.
6. Voordat een definitieve beslissing wordt genomen over het gebruik van de NBV kennis nemen van wat andere gereformeerde kerken hierover besluiten.

April 2005,

Zr.J.J.Douma-van der Molen, Frieschepalen
Zr.A.van Harten-Tip, Smilde
Br.G.J.Heinen, Rouveen

Bijlage

Tekstvoorbeelden van de genoemde nadelen.

Bij 1:

- Waar de grondtaal door de woordconstructie (lijdende vorm) aangeeft dat iets door de HERE God wordt gedaan, wordt dit in de vertaling 'in het midden' gelaten. (Gen.1:3, Luc.2:1)
- Door de andere vorming van zinnen lijkt de mens meer invloed te krijgen en Gods invloed verder af te staan (Jes.60:3; Gal.2:16).
- Soms is de tekst geen vertaling maar een 'populaire' weergave (Gen.22:1,2,11; Ex.3:3; Judas:19).
- De 'doeltaal' lijkt meer gewicht te hebben gekregen dan de 'brontaal'. Door het opknippen in gedeeltes van oorspronkelijk lange zinnen wordt de leesbaarheid vergroot. Hierdoor zijn soms verbanden weggevallen die niet door verwijswaarden worden weergegeven (Deut.6:2; Spr.3:3,4; Joh.13:34; 17:21).
- Er is vervlakking opgetreden. 'Bekeert u' wordt b.v. 'keer u af van uw huidige leven' (Hand.2:38), 'dienen' wordt 'zorgen voor' (Luc.10:40). Ook lijkt er een 'verzachting' van feiten te zijn (1 Sam.3:2). De bekende 'zelfvervloeking' wordt weergegeven met: 'de Heer is mijn getuige' (Ruth 1:17). Door het -op sommige plaatsen- vermijden van woorden als 'heil' (woord: gelukkig zijn/redden) en 'vrede' (woord: bloei) verdwijnt er iets van de diepte, en van het 'geheel andere' van de werkelijkheid van God (Ps.68:20; Jer.29:7). 'Huis Gods' wordt vertaald met 'tempel' (Neh.8:16,17). 'Stad van David' wordt vertaald met 'Davidsburcht' (2 Sam.6:10); dit geeft de indruk dat Jeruzalem en David minder met elkaar te maken hebben dan voorheen.
- Onder invloed van onze cultuur zijn er toevoegingen gedaan -'broeders' wordt b.v. 'broeders en zusters' (Gal.5:13)- of wordt iets afgezwakt (1 Kor.14:34).
- Om de tekst te verhelderen zijn soms namen of zinsdelen ingevoegd waar ze in de grondtekst niet staan (Ex.3:5; Ruth 1:14,15; 1 Sam.3:5; Ps.1:3; Joh.14:2). Dat kan niet in een vertaling, hoogstens in een voetnoot. Maar die voetnoten en verantwoordingen zijn er nauwelijks. Ook zijn er soms woorden weggelaten (Gen.22:13; Deut.33:28; Hand.22:14; Op.22:19).
- Het opmerkelijke en vaak voorkomende 'Zie...!' is verdwenen, evenals het karakteristieke 'Voorwaar' (Amen).

Bij 2:

- Exegetische beslissingen klinken soms duidelijk mee in de vertaling, zonder verantwoording in een voetnoot (Ex.20:6,13,14,16,17; Deut.33:26,27; 2 Sam.6:6; 1 Kon.10:2,5; Luc.2:1; Op.20:4).
- Ook met betrekking tot de Here Jezus ontstaat er een minder goddelijke indruk van Hem (Mat.4:11; 28:17; Mc.10:14; Joh.14:1; 1 Thess.4:14; 1 Joh.4:2).
- Er wordt niet concordant vertaald (dezelfde woorden of zinsdelen in de grondtekst weergegeven met dezelfde woorden of zinsdelen in het Nederlands) waar dit wel mogelijk en nuttig is (2 Kon.4:42,43).
- Associaties zijn weggevallen (2 Kon.4:42).
- Diverse prachtige beeldspraak is weg-vertaald (Ex.3:9).

Bij 3:

- ‘De Heer Jezus’ doet denken aan de Heer Jansen; de relatie met KURIOS (en het oudtestamentische JHWH) gaat zo verloren.
- Door de bewoordingen wordt de HERE God ‘menschelijker’, kleiner, aardser (Spr.3:6; Jes.12:1; Jona 4:11; Mi.5:4).
- Er lijkt soms een grotere afstand tot de HERE God te ontstaan, doordat er a.h.w. een mens tussen komt te staan (Deut.6:1; Joh.6:30; Hebr.10:29; 1 Petr.3:16).